Teknologiateollisuus

Finnish Information Security Cluster Kyberala

26.2.2026

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: HE 179/2025 vp

Lausunto: Hallituksen esitys kyberkestävyyssäädöksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Teknologiateollisuus ry ja Kyberala (FISC) ry kiittävät mahdollisuudesta antaa lausuntonsa. Lausunto on edellä mainittujen yhteinen. Katsomme kyberkestävyyssäädöksen luovan edellytykset turvallisisiksi suunniteltujen ohjelmisto- ja laitteistotuotteiden kehittämiselle. Säädös varmistaa, että tuotteet tuodaan markkinoille perusturvallisina, myös kolmansista maista. Tuoteturvallisuus on myös tietoturvallisuuden kannalta välttämätön elementti digitaalisessa toimintaympäristössä. Asetuksen tavoitteet eivät kuitenkaan toteudu ilman huomattavia panostuksia toimeenpanoon EU-jäsenmaissa.

Kiinnitämme huomiota seuraaviin seikkoihin:

Lakiehdotuksen mukaiset markkinavalvontaviranomaiset

Lakiehdotukseen eräiden tuotteiden kyberkestävyydestä sekä kyberturvallisuussertifioinnista 4 lukuun viitaten kannatamme Liikenne- ja viestintäviraston nimeämistä kyberkestävyyssäädöksen 52 artiklassa tarkoitetuksi markkinavalvontaviranomaiseksi. On perusteltua, että kyberkestävyyssäädöksen markkinavalvontaviranomaisen tehtävät keskitetään esityksen mukaisella tavalla Liikenne- ja viestintävirastolle. Näin varmistetaan lain soveltamisen yhdenmukaisuus kansallisella tasolla. Samalla Suomen on pyrittävä varmistamaan EU-tasolla, että markkinavalvonnan linja on mahdollisimman yhdenmukainen, ja ettei asetuksen soveltamiseen synny eroavaisuuksia jäsenvaltioiden välillä. Tavoitteena on oltava, että Suomen elinkeinoelämä on kyberkestävyyssäädöksen soveltamisen osalta yhdenvertaisessa asemassa muihin jäsenvaltioihin nähden.

Valvonta- ja viranomaistehtävien lisääntyessä on huolehdittava, että markkinavalvonnan resurssit ovat riittävät. Huomiota on kiinnitettävä myös haavoittuvuuksien hallinasta ja pakollisten haavoittuvuusilmoitusten vastaanottamisesta vastaavan Liikenne- ja viestintäviraston CSIRT-yksikön edellytyksiin huolehtia sille osoitetuista tehtävistä. Asiassa on kuitenkin huolellisesti harkittava, mitkä tehtävät edellyttävät pysyvää henkilöstöresurssien lisäämistä ja mitkä tehtävät, mukaan lukien ”tietoturvaloukkausten” selvitystehtävät sekä sääntelyyn liittyvät neuvontatehtävät voidaan siirtää markkinatoimijoille joko hankintamenettelyllä tai muilla yhteistyömuodoilla.

Lakiehdotuksen mukaiset ilmoitetut laitokset

Lakiehdotukseen eräiden tuotteiden kyberkestävyydestä sekä kyberturvallisuussertifioinnista 3 lukuun viitaten kannatamme Liikenne- ja viestintäviraston

Kyberala ry
Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

nimeämistä kyberkestävyyssäädöksen 36 artiklassa tarkoitetuksi ilmoittamisesta vastaavaksi viranomaiseksi.

Kyberkestävyyssäädöksen onnistunut kansallinen toimeenpano mahdollistaa kilpailuetuja ja talouskasvua Suomessa toimiville yrityksille, mikä osaltaan tukee myös julkisen talouden tasapainottamista. Tämä edellyttää, että Liikenne- ja viestintäministeriö yhteistyössä Traficomin kanssa luo säädöksen myötävaikutuksella aiempaa selkeämpiä kannustimia kolmannen osapuolen hyväksyntää edellyttävien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista vastaaviksi ilmoitetuiksi laitoksiksi soveltuville yrityksille ja hyväksyy niitä 12 §:ään liittyen ennakoivasti riittävässä määrin.

Ilmoitetuista laitoksista hyötyvät erityisesti Suomessa toimivat vientiyritykset, jotka saisivat asetuksen soveltamisalaan kuuluvat tuotteensa EU:n sisämarkkinoille kansainvälisiä kilpailijoitaan luotettavammin ja nopeammin. On huomattava, että esimerkiksi vuonna 2024 Suomen teknologiateollisuuden tavaraviennin arvo oli noin 38,6 miljardia euroa, mikä vastasi noin 53 % koko Suomen tavaraviennistä. Riskiperusteisen vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ei saa muodostua hidastetta kotimaisten tuotteiden markkinoillepääsylle. Yli puolelle Suomen suurimipien pörssiyhtiöiden sekä valtavan määrän PK-yritysten tuotteista kohdistuu asetuksen myötä uusia teknisiä vaatimuksia. Mikäli arviointilaitoksia ei ole riittävästi, ovat vaikutukset suomalaiselle elinkeinoelämälle ja siten kansantaloudelle hyvin vahingolliset. Sidosryhmien osallistaminen ja tarpeiden huomioiminen toimeenpanon eri osa-alueilla vahvistaa onnistumisen edellytyksiä merkittävästi. Huomattavaan osaan tavaraviennistä sisältyy digitaalisen elementin sisältäviä tuotteita.

Viivytyksetön ja laajamittainen laitosten hyväksyntä tarjoaisi myös arviointipalveluyrityksille mahdollisuuden tarjota palveluita koko EU-alueella toimiville laite- ja ohjelmistovalmistajille sekä maahantuojille. Tämä huomioiden Suomessa toimiva kyberturvallisuusteollisuuden ekosysteemi vahvistuisi, sekä työllisyys ja verotulot lisääntyisivät.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on avainasemassa säädöksen kansallisen toimeenpanon toteuttajana sen toimiessa mm. ilmoitettujen laitosten hyväksyjänä ja raportoinnin yhteyspisteenä. Julkisen talouden sopeutustarpeiden lisääntyessä Traficomin tehtäviä on tarpeen arvioida ja tarkentaa ja sille varattujen resurssien kohdentamisessa on priorisoitava kyberkestävyyssäädöksen ja muun EU-sääntelyn toimeenpanoon liittyviä tehtäviä. EU-sääntelyn kansalliseen toimeenpanoon liittyvillä toiminnoilla on huomattavia kerrannaisvaikutuksia yhteiskunnan toimintaan ja kotimaisen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, ja siten työllisyyteen ja talouskasvuun.

Lakiehdotuksen mukainen kyberturvallisuussertifiointi

On syytä huomioida, ettei kyberturvallisuusasetuksen mukaisen eurooppalaisen kyberturvallisuussertifiointijärjestelmän puitteissa ole neljän vuoden aikana saatu voimaan yhtäkään tuote- tai palvelusertifiointikehystä eikä sellaisia ole näköpiirissä ainakaan lyhyellä aikavälillä. Tästä näkökulmasta EU:n kyberturvallisuusvirasto ENISA ei ole hoitanut tehtäväänsä EU:n kilpailukykyä edistävällä tavalla tai muutoinkaan asianmukaisesti.

Kyberturvallisuusasetuksen uudistusehdotukseen kuuluva sertifiointijärjestelmän uudistus on tervetullut ja tärkeä askel kohti selkeämpää, ketterämpää ja vaikuttavampaa eurooppalaista kyberturvallisuuden varmistamista. Erityisen tärkeää on, että sertifioinnin

hankkimisen kustannukset säilyvät työn ja kustannusten osalta houkuttelevalla tasolla. Tällöin sertifioinnista muodostuu nykyistä hyödyllisempi väline yrityksille, jotka voivat sen avulla osoittaa vaatimustenmukaisuutensa useiden EU-säädösten alla yhdenmukaisesti ja pienemmällä hallinnollisella taakalla. Tämä selkeyttää sisämarkkinoiden toimintaa, helpottaa tuotteiden ja palvelujen turvallista markkinoillepääsyä ja vahvistaa eurooppalaista kilpailukykyä.

On erittäin tärkeää, että lakiehdotuksella mahdollistetaan korkean tason kyberturvallisuussertifikaattien myöntämisen delegointi vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokselle. Esitysluonnoksessa tunnistetaan myös, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset voivat toimia samaan aikaan myös ilmoitetun laitoksen roolissa, ja että roolit voivat tukea toisiaan. Riittävän arviointikapasiteetin ja sujuvien arviointiprosessien varmistamiseksi on välttämätöntä, että arviointitoimintaa harjoittavien yritysten liiketoiminnan edellytykset huomioidaan asianmukaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston ja arviointilaitosten yhteistyön tulee perustua pääosin luottamukseen ”byrokraattisen” teknishallinnollisen kontrolloinnin sijaan. Lisäksi viranomaisten on pidättäydyttävä tuottamasta arviointipalveluita, joita voidaan tarjota markkinatoimin.

Pidämme lakiehdotuksen 24 §:n kyberturvallisuussertifikaatin myöntämiseen liittyvän tehtävien siirtämistä erittäin kannatettavana, sillä tehtävän hoitaminen ei sisällä merkittävää julkisen vallan käyttöä ja tehtävä on toteutettavissa tehokkaammin ja joustavammin markkinatoimin.

Muut huomiot

Kyberkestävyyssäädös velvoittaa viranomaisia, eli CSIRT-yksikköä, tarjoamaan tukea pienemmille organisaatioille haavoittuvuuksien ja poikkeamien selvittämiseen. Kannustamme Liikenne- ja viestintävirastoa hyödyntämään aktiivisesti EU-rahoitusta pienten organisaatioiden tukemiseen asetuksen vaatimusten noudattamisessa, tarvittaessa myös riittävän kansallisen vastinrahoituksen avulla.

Lakiehdotuksessa eräiden tuotteiden kyberkestävyydestä sekä kyberturvallisuussertifioinnista 9 §:ään liittyvän salassa pidettäviä tietoja koskevan luovuttamisoikeuden suhteen katsomme, että säännökseen tulisi lisätä CSIRT-yksikön velvollisuus ilmoittaa tiedonhaltijalle saamansa asiakirjan tai tiedon edelleen luovuttamisesta. Koska kyseessä on hallituksen esityksen mukaan esimerkiksi yksityisestä liike- tai elinkeinosalaisuudesta taikka tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyistä koskevasta tiedosta, ja koska nämä tiedot ovat erittäin merkittäviä yritysvarallisuuden arvon ja elinkeinotoiminnan taloudellisten edellytysten sekä huoltovarmuuden turvaamisen kannalta, taloudellisen toimijalla tulee olla mahdollisuus tietää yksityiskohtaisesti mitä tietoa ja kenelle viranomainen on luovuttanut. Näin ollen ehdotamme, että säännöstä muutetaan seuraavasti (2. mom):

”… ilmaista salassa pidettävä tieto, jos se on välttämätöntä
kyseisten tehtävien toteuttamiseksi:
1) tämän lain 15 ja 16 §:ssä tarkoitetulle markkinavalvontaviranomaiselle;
2) Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto ENISA:lle;
3) toisessa jäsenvaltiossa koordinaattoriksi nimetylle CSIRT-yksikölle.”

Taloudelliselta toimijalta saadun asiakirjan tai tiedon edelleen luovuttamisesta on ilmoitettava luovuttajalle.

Liikenne- ja viestintävirastolle varataan ehdotuksen 10 §:n ja kyberkestävyyssäädöksen mukaisesti esitysluonnoksessa mahdollisuus testiympäristöjen perustamiselle esimerkiksi erilaisten tuotteiden tai olosuhteiden testaamista varten. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi selvittää tarve testiympäristöille käymällä aktiivista vuoropuhelua elinkeinoelämän kanssa, hyödyntäen olemassa olevia julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön rakenteita, kuten Liikenne- ja viestintäviraston (KTK) asiakasneuvottelukuntaa. Selvityksessä tulisi myös huomioida testiympäristön mahdollinen perustaminen tekoälyasetuksen mukaisen testiympäristön yhteyteen, sillä pääsy kyseiseen testiympäristöön tulee tekoälyasetuksen mukaan tarjota pk-yrityksille maksutta.

Peter Sund
Toimitusjohtaja
Kyberala ry

Helena Soimakallio
Johtaja, Toimialat ja liiketoiminnan jatkuvuus
Teknologiateollisuus ry

Lisätietoja:

Asiantuntija Risto Rajala
Kyberala ry
risto.rajala@teknologiateollisuus.fi
Puh. +358 40 5156187